

Prosjekt del 3

Raspberry Pi 3 / Buildroot og CAN-bus.

Om prosjekt del 3

Nødvendig SW for siste del av prosjektet er Ubuntu Linux (f.eks. installert på en virtuell maskin) og QT Creator (kjørende på Ubuntu Linux). Nødvendig HW finnes i lab-koffert.

Det er beregnet to lab-dager for del 3. Husk dokumentasjon/rapportskriving underveis!

Dag 1 og 2

Bruk gjerne et "mirror" i Norge ved nedlasting av ISO-image:

<http://ftp.uio.no/pub/linux/ubuntu-iso/>

Oppgave 0 - Installere Ubuntu Linux på Virtualbox

- Ubuntu-installasjonen fra første øving kan gjenbrukes, fortrinnsvis velg siste LTS-versjon av Ubuntu (20.04.3 LTS). Pass på å gi den virtuelle maskinen minimum to prosessorer, gjerne fire (men la to kjerner være igjen til OS på host-maskin). Det bør også velges 4 GB RAM eller mer, gjerne 8 GB hvis du har 16 GB eller mer på din maskin. Velg gjerne minimal installasjon av Ubuntu for å spare plass.
- Maskinen som kjører Ubuntu-linux kalles "host" under lab-en. Merk at host-maskinen bør ha tilgang til en ethernet-port (hvis Virtualbox kjøres på en maskin med ethernet-tilgang, så kan vi benytte denne porten).
- Raspberry pi kalles "target".

Oppgave 1 - Last ned og konfigurere buildroot

Buildroot er et verktøy som benyttes for å konfigurere og bygge Linux-distribusjoner for innebygde datasystemer.

På lab-en skal vi benytte buildroot til å konfigurere en egen Linux-distribusjon for MAS245. Linux-distribusjonen skal fungere med CAN-bus på kombinasjonen Raspberry Pi 3 og Skpang CAN-kort.

Vi skal også legge inn en ekstra programvarepakke i buildroot-menyen, slik at vi får med vår egen programvare når distribusjonen genereres.

Buildroot har en stor samling programvarepakker og mengder av konfigurasjonsmuligheter.

Vi behøver heldigvis ikke benytte alt; og det finnes også ferdige oppsett for en god del maskinvare (slik som Raspberry Pi 3).

1. Last ned buildroot 2021.02.6 LTS fra Ubuntu. Pakk ut og legg buildroot-katalogen inni en mappe som heter "buildroot-projects". Altså filbane totalt f.eks
`/home/brukeravn/buildroot-projects/`

buildroot-2021.02.6

Buildroot-prosjektets
hjemmeside:

<https://buildroot.org>

Buildroot kan lastes ned fra prosjektets hjemmeside her:
<https://buildroot.org/>

2. Åpne et terminalvindu og bruk `cd` (change directory) til å navigere frem til katalogen som ble pakket ut i forrige punkt. Kjør:

```
make menuconfig
```

Merk forøvrig at det **ikke** skal være nødvendig å kjøre noen av de buildroot-relaterte kommandoene som superbruker (unngå bruk av sudo).

Tips: Sannsynligvis mangler biblioteket `ncurses` på maskinen. Dersom buildroot klager på dette, så må `ncurses-devel` installeres på Ubuntu før dere fortsetter. Pakken heter "`libncurses-dev`" i Ubuntu-pakkebrønnen.

3. Når `make menuconfig` i forrige steg fungerer; lukk konfiguratoren og kjør `make list-defconfigs`. Denne kommandoen lister opp eksisterende konfigurasjoner ("templates") for diverse maskinvare.

Se over listen over hvilke ulike plattformer som støttes, spesielt Raspberry Pi-variantene.

4. Kjør "`make raspberrypi3_defconfig`" og bla litt rundt i menyene. Hvilken prosessor-arkitektur er valgt?
5. Nå KUNNE vi bygd en standard-konfigurasjon for Raspberry Pi 3. Imidlertid krever denne skjerm eller TTL-uart-kabel for terminal. Dette har vi foreløpig ikke, og det er helle ikke alltid skjerm tilgjengelig på et realistisk innebygget datasystem.

Eksempler på absolutte filstier:

```
/home/student/proj/
~/folder/fil
/etc/dhcp/dhcpd.conf
```

Eksempler på relative filstier:

```
mappe
fil
mappe/fil
brukernavn/mappe
.
../mappe/fil
```

```
..\wæbbe\ëÿÿ
.
p1nketuælu\wæbbe
wæbbe\ëÿÿ
ëÿÿ
```

Oppgave 2 - MAS245-konfigurasjon av buildroot

1. Dere får en kopi av et ferdig oppsett. (Dvs. i det minste halvferdig...). Se Canvas.

Dette buildroot-prosjektet er konfigurert slik at CAN-bus-relevante pakker er forhåndsvalgt, i tillegg til at det er satt opp en SSH-server. Dermed kan det logges inn på maskinen over nettverk med SSH -- uten behov for skjerm.

Prosjektet inneholder en egen mas245-pakke med et qtmake-basert C++-program. Dette kan åpnes i Qt Creator for videreutvikling. Oppgaven i siste trinn blir å lage et program som kommuniserer på CAN-bus basert på dette halvferdige oppsettet.

2. Hent buildroot-project.tar.xz på Canvas og pakk ut. Les README-filen. En kopi av buildroot må pakkes ut eller klones inn i buildroot-project-mappen.
3. Resulterende prosjekt-struktur skal være noe tilsvarende det som er vist i Vedlegg 1.
4. Stå i buildroot-project-mappen (hakkert utenfor buildroot-mappen). Kjør:

```
make O=${PWD}/buildroot-output/
BR2_EXTERNAL=${PWD}/external -C ${PWD}/
buildroot menuconfig
```

Og sjekk oppsettet. Finnes det en can_pingpong-pakke her? Kan denne velges? Forsøk å legge inn nødvendige pakker for å oppfylle avhengighetene til can_pingpong.

Opsjonen -C forteller hvor buildroot befinner seg (bruk absolutt filsti).

5. O=/filsti/til/ouput-folder velger hvor output skal plasseres når vi genererer konfigurasjon og bygger. Hva skjer hvis vi ikke legger til dette? Og hva betyr O=\${PWD} ?
6. Hva er BR2_EXTERNAL, og hva gjør denne?

7. mas245-konfigurasjonsfilen kopieres inn i buildroot-output-folderen som .config. Merk at filer med navn som begynner på "." er skjulte filer. For å vise disse, bruk f.eks. `ls -la` fra terminalen. Dette overskriver eventuelle valg som ble gjort i forrige steg. Kjør kommandoen i punkt 7 på nytt.

```
cp
2021_mas245_rpi3_can_qt5qmake_staticip_iproute2.c
onfig buildroot-output/.config
```

8. Kjør menuconfig igjen, og pek på rett folder hvor .config nå ligger:

```
make O=${PWD}/buildroot-output/
BR2_EXTERNAL=${PWD}/external -C ${PWD}/
buildroot menuconfig
```

Sjekk at can_pingpong er valgt. **Gå igjennom at samtlige filstier i valgene er gyldige**, her er det minst én som peker til hjemmeområdet på maskinen benyttet til å lage konfigurasjonen (hint: /home/kristian/... må byttes ut). Oppdater disse, lagre og lukk menuconfig.

9. Start kompilering:

```
make -C /full/filsti/til/buildroot-
prosjekt/buildroot-output/
```

eller:

```
cd buildroot-output
make
```

10. Vent, men følg med i tilfelle byggeprosessen stanser... Løs ut eventuelle feilmeldinger.

11. Når buildroot har bygd ferdig (tar gjerne 10-90 minutter avhengig av maskinvare), så skal det ligge et ferdig generert sd-kort-image i folderen buildroot-output/images/.

sdcard.img skal nå skrives til et microSD-kort ved å benytte en microSD-kort-leser og linux-programmet dd. Merk at dd lett skriver over harddisken på maskinen hvis det brukes feil.

Bruk `fdisk -l` for å liste diskene som er montert på maskinen FØR sd-kortet er satt i kortleseren. Merk deg /

dev/sda, /dev/sdb etc..

Plugg i minnekortleseren og minnekortet. Kjør fdisk -l på nytt. Disken som dukker opp nå er målet for kopieringen. Sjekk gjerne også at størrelsen fdisk indikerer er som forventet med tanke på hva slags kort som er satt inn.

Bruk dd til å kopiere, f.eks. når måldisken heter /dev/sde:

```
dd if=buildroot-output/images/sdcard.img of=/dev/sde bs=4M
```

Dette bør gå relativt raskt. Det anbefales å kjøre umount på måldisken før kopiering med dd.

(F.eks. umount /media/<brukernavn>/* for å unmount alle automonterte disker).

12. *Løs ut disken* og sett den inn i Raspberry Pi. Forsøk å boote.

13. <koble til med SSH, se oppgave 4>

14. For å bygge KUN can_pingpong-pakken og ikke hele buildroot-oppsettet, kjør:

```
make -C /filsti/til/buildroot-prosjekt/  
buildroot-output/ can_pingpong-rebuild
```

15. For å kopiere krysskompilert program til raspberry pi, kjør:

```
scp /filsti/til/buildroot-prosjekt/  
buildroot-output/build/can_pingpong-3.14/  
can_pingpong root@192.168.245.245:/usr/  
bin/can_pingpong
```

Raspberry Pi konfigureres med en *statisk* IPv4-adresse 192.168.245.245.

For å nå denne IP-adressen fra din datamaskin, på en enkel måte, så settes IP på denne også statisk til f.eks. 192.168.245.1. Det viktige her er at maskinene er på samme subnett, eller at IP-ene kan rutes mellom nettverkene. Og at det passes på at to maskiner ikke tildeles samme IP på samme nettverk.

Bruk kommandoen `ifconfig` fra terminalen for å sjekke aktiv nettverkskonfigurasjon!

Se filen `/etc/network/interfaces` og gjør deg kjent med nettverkskonfigurasjonen. Både på host-maskinen (der vi kryss-kompilerer) og på target-maskinen (raspberry pi-maskinen). Se manual for `/etc/network/interfaces` [her](#).

Vær skeptisk til statiske IP-adresser i reelle nettverk. Det er tungt å administrere sammenlignet med automatisk tildeling av IP-er med DHCP. Det er mulig å tildele fast IP til en bestemt maskin med DHCP!

Litt mer om IP-adresser ++

Adressen 192.168.245.245 begynner med 192.168, og er derfor en *privat adresse*. Private IP-adresser er ikke rutbare over internett, og benyttes ofte på lokale nettverk som f.eks. er koblet til internett via NAT (Network Address Translation). IANA har reservert følgende IP-adresseområder for denne typen bruk: https://en.wikipedia.org/wiki/Private_network.

Dersom vi ønsker å nå maskinen fra internett, kan den tildeles en offentlig IP-adresse. Eller en router kan settes opp til å videresende trafikk fra en offentlig IP til vår private IP (f.eks. ved hjelp av NAT).

Straks vi har satt opp maskinen med offentlig IP, eller konfigurert NAT-forwarding, kan den nås fra HELE internett. **God sikkerhet med tanke på sikkerhetsoppdateringer, passord etc. er dermed essensielt.**

Selv når vi IKKE har satt opp offentlig IP eller NAT-forwarding kan maskinen nås fra internett med visse teknikker. Anbefalingen er derfor å sikre den godt i de tilfellene *nettverket* er tilkoblet internett -- i praksis må den dermed sikres godt i de aller fleste tilfeller. Passord av denne typen bør ikke anvendes: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_the_most_common_passwords

Oppgave 3 - Koble opp hardware

Hver gruppe finner en Raspberry Pi 3 og et "pi hat"-kort med IMU, GPS og CAN-bus-funksjonalitet i kofferten. I tillegg har vi et microSD-kort pr. gruppe, som fungerer som "harddisk".

Dokumentasjon Raspberry Pi 3: <https://www.raspberrypi.org/documentation/hardware/raspberrypi/README.md>

Dokumentasjon Skpang Can-kort: <http://skpang.co.uk/catalog/pican-with-gps-gyro-accelerometer-canbus-for-raspberry-pi-3-p-1521.html>

- Merk: Pi-hat-kortet SKAL kobles opp m/standoffs slik at GPIO-headeren ikke brykker under bruk. Gi beskjed dersom det ikke er standoffs på deres kort.
- Husk å sjekke impedans på CAN-bus-en. Finnes det termineringsmotstand på SKpang-kortet?
- Det er behov for strømforsyning (micro-usb) og nettverkskabel for neste del.

Oppgave 4 - Sende en CAN-melding fra terminal

1. Sett opp et nettverk med statisk IP på porten hvor Raspberry Pi er koblet til. Velg ip 192.168.245.1 på host-maskinen og nettmaske 255.255.255.0.
2. Raspberry Pi med MAS245-konfigurasjon har IP 192.168.245.245. Koble til denne med SSH fra terminalen i Ubuntu:

```
ssh root@192.168.245.245
```

MERK: Det er IKKE anbefalt å logge inn som root over SSH. Spesielt ikke med et kort og dårlig passord som vi har her. Men så lenge vi kun kommuniserer med RPI på et eget, lokalt nettverk -- uten internett-tilkobling, så er det OK.

Passord: mas245

3. Kjør `ifconfig` for å sjekke hvilke nettverks-grensesnitt som er aktive. Hvis ikke `can0` er synlig; kjør:

```
modprobe spi_bcm2835
modprobe mcp251x
```

Dette laster kjernemodulene (drivere) for SPI og CAN-tranceiveren på SKPANG-kortet (MCP2515).

Deretter kjøres følgende for å konfigurere can-grensesnittet:

```
/sbin/ip link set can0 up type can bitrate 250000
```

4. Nå skal det være mulig å sende og motta CAN-meldinger på `can0`-grensesnittet. Sjekk gjerne at `can0` eksisterer vha. `ifconfig`.
5. Koble Peak-adapteret på CAN-bus-en. Start `candump` med:

```
candump can0
```

Candump printer alle can-meldinger som mottas til terminalen. Send noen meldinger fra PCAN-programmet, og verifiser at disse mottas.

Avslutt `candump` ved å trykke `ctrl+c`

CAN-konfigurasjonen for RPI-maskinen er ikke komplett i oppsettet fra Canvas, og **ip link-kommandoen for å sette opp can0 vil feile.**

Dere må enten sørge for å legge til følgende linjer nederst i filen `/boot/config.txt`, eller inkludere tilsvarende ved hjelp av f.eks. `overlay` i `buildroot` menuconfig:

```
# CAN controller
dtoverlay=mcp2515-
can0,oscillator=1600000,interrupt=25

dtoverlay=spi-bcm2835
```

```
qf0AeKJ9L=abT-pCW5832
csu0'oscTJTsfoI=Ie000000'TuFeILnbC=52
qf0AeKJ9L=wcB52J2-
# CAN configuration
```

0AeKJ9L i pUj0I00I weUncoungB:

6. Send et par CAN-meldinger fra Raspberry Pi:

```
cansend can0 245#23.40.00.00.FF.FF.FF.00
```

Sjekk at disse kommer frem.

Oppgave 5 - Fritt spill

1. Koble opp minst to enheter på CAN-nettverket, f.eks. Teensy-en og Raspberry Pi-en.
2. To krav: Minst én node skal lese sensordata og sende disse til en annen node. Noden som mottar sensordata skal gjøre noe med disse, og sende tilbake prosesserte data til sensornoden eller en annen node.
3. Det er mulig å låne f.eks. en RC-servo og styre denne fra Teensy. Benytt i så fall eget (lab)-powersupply på servoen.
4. To eller flere grupper kan koble seg sammen på ett og samme CAN-nettverk.

Oppgave 6 - Innlevering av utstyr

Gruppene kan benytte lånt utstyr frem til og med siste lab-dag. Alt utstyr må være innlevert før rapportens innleveringsfrist.

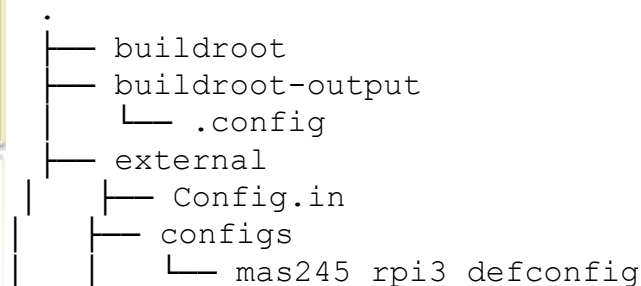
Vedlegg A

Tabell 1: Beskrivelse av innholdet i buildroot-project-folderen.

buildroot	Skal inneholde buildroot fra buildroot.org i rett versjon. Se README-fil i buildroot-project-katalogen for eksempel på hvordan git kan benyttes for nedlasting av buildroot.
buildroot-output	Inneholder skjult fil .config med konfigurasjon for MAS245. Filer generert under bygging plasseres her av buildroot. Inkludert resulterende SD-kort-image for Raspberry Pi.
external	Definerer can_pingpong-pakken, som inneholder MAS245-programmet can_pingpong.
mas245	Kildekoden til MAS245 can_pingpong. Denne holdes separat fra pakke-konfigurasjonen for buildroot, slik at programmet selv ikke behøver forholde seg til at buildroot eksisterer.
mas245-rootfs-overlay	Filen /etc/network/interfaces kopieres inn i rot-filsystemet helt mot slutten av byggeprosessen. Filen inneholder nettverks-konfigurasjon, slik at vi enkelt kan nå maskinen over ethernet.

- Nedlastet buildroot-versjon 2021.02.6 (eller annen versjon dersom dere benytter dette) skal finne seg i mappen buildroot.
- Katalogen buildroot-output skal være tom før defconfig lastes inn.

Prosjektstruktur for buildroot-prosjektet:

tom før defconfig lastes inn.

- Katalogen buildroot-output skal være tom før defconfig lastes inn.
- Nedlastet buildroot-versjon 2021.02.6 (eller annen versjon dersom dere benytter dette) skal finne seg i mappen buildroot.

